

رئیس محترم دانشگاه/ دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ...

موضوع: استفاده از کلاه در نوزاد برای پیشگیری از هیپوترمی

با سلام و احترام

بر پایه بررسی های به عمل آمده در کشور بیشتر از نیمی از نوزادان بستری در بیمارستان از اختلال دمای بدن (۳۶ درصد هیپوترمی و ۱۴ درصد هیپرترمی) رنج می برند. هیپوترمی نوزادان ارتباط مستقیم با وزن هنگام تولد و سن حاملگی دارد و عواقب و عوارض ناگواری، همچون افزایش میزان مرگ و میر نوزادان، خونریزی ریه، اسیدوز متابولیک و هیپوگلیسمی را به همراه خواهد داشت.

در راستای بهبود خدمات مراقبت از نوزادان از هنگام تولد، با هدف کاهش میزان مرگ و میر نوزادان و پیشگیری از عوارض ناشی از هیپوترمی در نوزادان اعم از نوزادان ترم و نوزادان نارس، کم وزن و در معرض خطر، انجام مناسب خدمات مراقبتی برای حفظ دمای بدن نوزاد یکی از پایه های مراقبت های اساسی نوزادان است. از آنجا که سر نوزادان تازه تولد یافته حدود ۲۱ درصد از سطح بدن او را تشکیل می دهد، میزان از دست رفتن درجه حرارت بدن نوزادان از راه این سطح قابل توجه بوده، پوشاندن سر نوزاد با استفاده از کلاه مناسب توصیه و تأکید می شود.

به منظور جلوگیری از عوارض ناخوشایند اختلال دما در بدن نوزادان تازه تولد یافته، رعایت موارد زیر الزامی می باشد

۱. حفظ و کنترل دمای مناسب در اتاق های زایمان و سایر فضاهای مورد استفاده در فرایند مراقبت نوزادان تازه تولد یافته و رعایت اصول پیشگیری از هیپوترمی نوزادان، در همه بخش های تولد نوزاد اعم از اتاق های زایمان و اتاق عمل سزارین، بخش هم اتاقی مادر و نوزاد و بخش های بستری نوزادان در، مراکز آموزشی درمانی، مراکز درمانی، مراکز درمانی و زایشگاه ها (دولتی و غیر دولتی) همچنین مراکز تسهیلات زایمانی
۲. نصب دماسنج مناسب و کنترل منظم درجه حرارت محیط (دمای مناسب در اتاق زایمان و اتاق عمل سزارین ۲۶-۲۵ درجه سانتی گراد، در اتاق های مشترک مادر و نوزاد نظیر بخش هم اتاقی مادر و نوزاد ۲۴-۲۲ درجه سانتیگراد و در اتاق های مراقبت از نوزاد در مراکز سلامت جامعه، پایگاه های سلامت و خانه های بهداشت و فضای نگهداری نوزاد در منزل ۲۴-۲۲ درجه سانتیگراد می باشد).
۳. پوشاندن سر نوزاد با کلاه مناسب بلافاصله پس از انجام مراقبت های اولیه هنگام تولد با استفاده از کلاه مناسب

• برای استفاده از کلاه در هر نوزاد به نکات زیر توجه شود.

۱. استفاده از کلاه برای پوشش سر همه نوزادان در همه بخش های مراقبت از نوزاد ضروری است. و بایستی دستور استفاده از کلاه مناسب برای نوزاد در همه بیمارستان ها، زایشگاه ها و مراکز درمانی و تسهیلات زایمان تاکید و ابلاغ گردد.
۲. کلاه های مناسب نوزاد بر حسب سن حاملگی در زمان تولد و وزن و دور سر نوزاد تهیه و در بسته وسایل مورد نیاز و ضروری هر نوزاد وجود داشته باشد.
۳. با توجه به این که کلاه نوزاد به عنوان یک وسیله شخصی برای هر نوزاد محسوب می گردد. بنابراین می توان با مشارکت خانواده هر نوزاد کلاه مناسب نوزاد مطابق با شرایط تعیین شده در بخش های مختلف مراقبت از نوزاد تهیه و به صورت اختصاصی برای هر نوزاد مورد استفاده قرار گیرد.
۴. کلاه های نوزادان بایستی دارای ویژگی های زیر باشند:
 - ساده و نرم، و از جنس قابل انعطاف، فاقد مواد محرک و الیاف خارش زا باشد
 - بافت آن ریز باشد تا از فرار گرما از بدن جلوگیری کند
 - اندازه آن مناسب باشد (در صورت تنگی باعث جا انداختن در سر و پیشانی و قرمزی و التهاب پوست می شود و در صورت بزرگ بودن ممکن است روی صورت بلغزد و خطر خفگی نوزاد را به همراه داشته باشد).
 - اندازه کلاه در نوزادان نارس یا کم وزن با اندازه دور سر ۳۲.۵ سانتی متر و ارتفاع کلاه ۱۲.۵ سانتی متر و در نوزادان ترم با دور سر ۳۵ و ارتفاع کلاه ۱۵ سانتی متر در نظر گرفته شود
 - انتخاب رنگ کلاه مورد استفاده از نوزادان بر حسب شرایط هر بخش اختیاری است.
 - تعداد حداقل دو کلاه برای نوزاد تهیه شود تا در صورت کثیف شدن در زمان مناسب تعویض گردد.
۵. پوشاندن سر نوزادان در هنگام انتقال بین بخش های بستری و یا انتقال های بین بیمارستانی نیز ضروری است و بایستی در هنگام تحویل " داشتن کلاه و پوشش مناسب سر نوزاد " در چک لیست های تحویل مورد توجه و تاکید قرار گیرد بر حسب شرایط آب و هوا، دما فضاهای نگهداری از نوزاد و فصول گرم و سرد در انتخاب نوع و جنس کلاه دقت شود به گونه ای که سر نوزاد به هیچ عنوان بدون پوشش نباشد.
۶. پوشاندن سر نوزادان بستری در کات و انکوباتور با استفاده از کلاه مناسب. تاکید می گردد

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

معاونت بهداشت

معاونت درمان

بسمه تعالی

شماره: ۴۰۰/۲۰۵۵۷
تاریخ: ۱۳۹۹/۱۱/۰۵
پوست دارد

لازم است گروه های کارشناسی و نظارتی در برنامه های پایش و ارزیابی کیفیت خدمات، در بخش ها و واحد های مراقبت از نوزاد در همه مراکز بهداشتی و درمانی، وضعیت رعایت موارد مطرح شده را بررسی و از اجرای دقیق آن اطمینان حاصل نمایند.

مسئولیت حسن اجرا به عهده مسئولین بیمارستان و بخش های مختلف اعم از اتاق های زایمان، اتاق عمل سزارین، بخش های هم اتاقی مادر و نوزاد و بخش های بستری و... می باشد
انتظار می رود با دقت و توجه کافی در زمینه پیشگیری از افت و اختلال دمای بدن نوزاد، از عواقب و عوارض احتمالی پیشگیری گردد.

دکتر علیرضا رئیسی
معاون بهداشت

دکتر قاسم جان بابایی

معاون درمان